

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IX. De Forma & Clausulis Dispensationis Matrimonialis pro foro Interno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

6. *Ob. transmissam & formam relatam à Corrado cit. cap. 5. n. 18.*

ARTICULUS IX.

De Forma & Clausulis Dispensationis Matrimonialis pro foro Interno.

SUMMARIUM.

152. *Hujus litera expediuntur nomine Majoris Penitentiarij.*
 153. *Earum forma.*
 154. *Et clausula I. continens persona delegata qualitates.*
 155. *II. Nobis oblata petitio continebat.*
 156. *III. Committimus, quatenus si ita est.*
 157. *IV. Auditâ prius Sacramentali Confessione.*
 158. *V. Sublatâ occasione amplius peccandi &c.*
 159. *VI. A quibuslibet censuris, quas propter præmissa incurrit, absolvas.*
 160. *VII. Injunctâ pro tam gravi excessu pœnitentiâ salutari.*
 161. *VIII. Et aliis, quæ de jure injungenda fuerint.*
 162. *IX. Aliudque Canonicum non obstat.*
 163. *X. Muliere de nullitate prioris consensûs certiorata.*
 164. *XI. Ut matrimonium secretè contrahere valeant.*
 165. *XII. Prolem susceptam & suscipiendam legitimam decernendô,*
 166. *In foro Conscientiæ tantum.*

167. *XIII. Præsentibus laceratis vel inaniatis.*

168. *XIV. Gratis ubique.*

Dispensationes, quæ super impedimentis conjugiorum occultis pro foro Conscientiæ interno à S. Penitentiaria impetrantur, non, ut quæ à Dataria seu Cancellaria Apostolica obtinentur, ipsius Summi Pontificis, sed majoris ejus Penitentiarii, qui S. R. E. Cardinalis est, nomine expediuntur, & hodie non iisdem, quibus olim, clausulis committi solent, ut ex recentioribus, quas exempli & declarationis gratiâ subijcio, literis cum antiquarum, quas Sanchez *Lib. 8. de Matrim. disp. 34. n. 1.* refert, tenore collatis patet, & ostendit Gobat *Quariorij Tractatu 5. à n. 142.* Recentiores ergo ac modernæ sacre Penitentiariæ literæ, Supplicationi, supra n. 128, propositæ respondentes, ita habent.

Leander miseratione divina Tituli S. Maria Angelorum S. R. E. Cardinalis, Discreto viro Confessori, Magistro in Theologia vel Decretorum Doctori ex approbatione ab Ordinario per latorem præsentium ad infra scripta specialiter eligendô, salutem in Domino. Ex parte viri latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs matrimonium publicè in facie Ecclesiæ contraxit & successivè consummavit cum muliere, cujus matrem antea carnaliter cognoverat. Cùm autem, sicut eadem petitio subijungebat, dictus lator ob impedimentum ex præmissis proveniens, quod occultum est, in dicto matrimonio remanere nequeat absque scilicet Apostolica dispensatione, ad evitanda scandala, quæ si divorcium fieret inter se & dictam mulierem exorirentur, ac pro sua Conscientiâ quiete cupit à præmissis, de quibus plurimum dolet, absolvi, scilicet que dicitur.

que desuper dispensari. Quare supplicavit humiliter, ut sibi super his de opportuno remedio provideri dignaremur. Nos igitur, qui Penitentiaria Domini P.P. curam gerimus, hujusmodi supplicationibus inclinati Autoritate Apostolica specialiter Nobis concessa discretioni tue committimus, quatenus, si est ita, dictum latorem auditâ prius ejus Sacramentali Confessione, ac sublatâ occasione amplius peccandi cum dicta mulieris matre, à quibusvis sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrit, incestu & excessibus hujusmodi absolutas hâc vice in forma Ecclesie consuetâ, injunctâ ei pro tam enormi libidinis excessu gravi penitentiâ salutarî & confessione Sacramentali semel quolibet mense per tempus arbitrio tuo statuendum & alijs injunctis, qua de jure fuerint injungenda, Demum dummodo impedimentum præfatum occultum sit, & separatio inter latorem & dictam mulierem fieri non possit absque scandalo & ex cohabitatione de incontinentia probabiliter rimendum sit, aliudque canonicum non obstet, cum eodem latore, ut, dicta muliere de nullitate prioris consensûs certiorata, sed ita cautè, ut latoris delictum nusquam detegatur, matrimonium cum eadem muliere & uterque inter se de novo, secretè ad evitanda scandala, præmissis non obstantibus, contrahere, & in eo postmodum remanere licitè valeat misericorditer dispenses. Prolem susceptam, si qua sit, & suscipiendam exinde legitimam decernendo in foro conscientie & in ipso actu Sacramentalis confessionis tantum, & non aliter nec ullò aliò modò; Ita quòd hujusmodi absolutio & dispensatio in foro judiciario nullatenus suffragetur, nullis super his rebus adhibitis seu literis datis seu processibus confectis, sed præsentibus laceratis, quas sub pœna excommunicati-

onis lata sententia lacerare teneris ita, ut nullum illarum exemplar extet, neque eas latori restituas. Quòd si restitueris nihil eis presentes litera suffragentur. Datum Romæ.

Harum itaque sacræ Penitentiariæ literarum dispensationis super impedimento affinitatis, ex copula fornicaria provenientis, commissionem continentium

Clausula prima, *Discreto viro Sc.* 154
 continet qualitates personæ delegatæ sive illarum executoris: qui esse debet Magister in Theologia vel Decretorum sive Juris Canonici Doctor, juxta dicta *Lib. 1. tit. 3. à n. 159.* Secundò, pro excipiendis penitentium confessionibus ab Ordinario diocesano approbatus, & Tertio ab Oratore sive eo, qui literas dispensationis impetrat, ad earum executionem sive dispensationis actum specialiter electus. Qui si literas exequi ex quacunque causa renuat, vel ob nimium in literarum interpretatione rigorem displiceat, eò relicto alium pro executione adiri ab Oratore posse, cum *cit. Sanchez disp. 27. n. 40.* hac in re notabile discrimen inter utriusque fori executores statuente, docent *Diana p. 8. tract. 3. resol. 104. & Perez disp. 48. de Matrim. f. 5. n. 7.* quod in Confessoris electione variatio Oratori in dispensationis literis non prohibeatur, & penitenti in alijs confessionibus permittatur.

Quantumvis autem Privilegiò Apostolicò, quò Societatem JESU munitam *cit. tit. 3. n. 159.* dictum est, & speciali commissione seclusis, dictarum qualitarum aliquâ carentis executio ex eaque secutæ nuptiæ ipsò jure invalidæ sint: & propterea, cum v.g. gradu Doctoreo insignis commodè haberi nequit, vel Orator erga personam eò carentem ex speciali ratione magis afficitur, ut tali commissio fiat, in Supplicatione ad sacram Penitentiarum

tiariam directa peti, necesse sit, executionis ramentum & hanc fecutorum nuptiarum valori non officit personæ prædictis qualitatibus prædictæ ruditas: dummodo literarum tenorem in executione observet, Perez *f. cit. n. 6.*

155. Secunda clausula, *Nobis oblata petitio continebat* &c. continentur causæ dispensationis, scilicet impedimentum affinitatis ex copula fornicaria provenientis, quæ an contracta, & copula, sicut ad contrahendam affinitatem requiritur, perfecta præcesserit, explorare executor debet; quod, si talis non præcesserit, impedimentum eâ non sit inductum, neque opus ulla dispensatione, *cit. Gobat n. 168.*

156. Tertia, *Discretionem tuam committimus, quatenus si ita est*, hoc est, si matrimonium in facie Ecclesiæ contractum, si impedimentum ut præfertur occultum, si scandalum ex separatione fecutorum timeatur, Oratore super iis examinato, executor reperit, *cit. Sanchez disp. 34. n. 20. & Gobat n. 168.*

157. Quarta, *Auditâ prius ejus Sacramentali confessione*; licet enim ista olim ad dispensationis valorem necessaria non fuerit, ex mente *cit. Sanchez n. 29. Perez f. 5. n. 13. & Gobat n. 176.* relatarum tamen aliarumque literarum modernarum vigore eam prætermitti non posse, si non liqueret ex proposito clausula, indubitatum esset ex Verbis, *Prolem legitimam decernendâ in foro conscientie & in ipso actu Sacramentalis confessionis tantum, & non aliter nec ullâ aliâ modâ.*

158. Quinta, *Sublatâ occasione amplius peccandi cum dictâ mulieris matre*: qualis occasio censeretur habitatio in iisdem ædibus cum viro; non quidem, si mater putativô matrimonio inter virum & ipsius filiam constante à carnali cum illo commercio omnique alia turpitudine ab-

stinuisset: sed, si cum illo filia jam copulato turpes actus exercere non desistisset; hoc enim casu ante factam matris separationem, itaque sublatam peccandi occasionem, ad matrimonium cum filia contrahendum, vel quod ante contractum fuit, ratificandum, dispensationem executori non permissam, imò invalidam fore, censet *cit. Gobat n. 190.* quod occasionem peccandi moralem & proximam, ut tali casu cohabitatio est, non deserens, sicut ad Sacramentalem absolutionem ritè suscipiendam indispositus, sic indignus sit, quocum ad contrahendum vel ratificandum matrimonium dispenseretur.

Sexta, *A quibusvis sententijs, censuris ac penis Ecclesiasticis, quas propter præmissa, incestum vel incestuosas nuptias, quomodolibet sive à jure sive ab hominibus incurrit, absolvas hæc vice*, id est, hæc vice ac tempore, quò super impedimento cum eo dispensabis, *in forma Ecclesiæ consuetâ*, eâ scilicet, quâ Ecclesia in absolutione sive à censuris sive à peccatis uti consuevit, Bonacina *disp. 1. de L. 4. & p. 2. n. 19. & cit. Gobat n. 207.*

Septima, *Injunctâ pro tam enormi libidinis excessu gravi penitentia salutari*, confessione scilicet Sacramentali mensura, orationibus, elemosynis, jeuniis aliisque corporis afflictationibus & spiritualibus operibus: non quidem, si excessum illum per confessionem jam expiavit, sed, si eum confessus & Sacramentaliter absolutus non fuit, *cit. Gobat n. 208.* qui tamen & rectè, hoc etiam casu poenitentiam minui posse, censet, si excessus ille semel duntaxat aut rarò commissus, eumve poenitens cum magna contritione confessus, aut gravis poenitentia operibus peragendis suâ sponte deditus esset, aut Jubilæi vel plenariorum Indulgentiarum aliarum tempus illius mitigationem suaderent, quòd ex quacunque hu-

que hujusmodi causa pœnitentiam minere Ecclesia ipsa solita sit.

161. Octava, *Et alijs injunctis, quæ de jure fuerint injungenda*: quæ clausulæ denotantur ea, quæ præter salutarem pœnitentiam ab Oratore præstanda & aliò titulò debita sunt; ut restitutio bonorum injustè detentorum, satisfactio pro injuria, honoris aut famæ læsione illata &c. quorum tamen injunctio, licet ab executore nequaquam prætermittenda sit, omiſsa tamen non inducit nullitatem dispensationis; quòd sit res ab ista & impedimento nuptiali omnino diversa & independens, *cit. Gobat n. 228.*

162. Nona, *Aliudve Canonicum non obstat*; quia dispensatio respondet precibus, & illud solummodo impedimentum, super quo petita est, tollit, *arg. c. Interdictos 6. §. Ceterùm, de Fide Instrum.* ac proinde, impetrata super affinitate, cognationis naturalis vel spiritualis, criminis, voti impedimenta non afficit, & horum aliquò ligato ad matrimonium contrahendum non proficit: nisi super tali etiam impedimento petita sit & impetrata, *cit. Gobat n. 238.*

163. Decima, *Dicitur muliere de nullitate prioris consensûs certiorata, sed ita cautè, ut latoris delictum nusquam detegatur*: de cujus certiorationis necessitate modòque à n. 180. plenius agetur.

164. Undecima, *Ut matrimonium cum dicta muliere secretè, hoc est, sine parocho & testibus contrahere valeat. Qua de re actum est Tit. 3. à n. 33.*

165. Duodecima, *Prolem susceptam, si qua sit, & suscipiendam exinde legitimam decernendò in foro Conscientiæ tantùm*: cujus clausulæ vis varia est pro casuum varietate. Et primò quidem, si ex matrimonio putativo, præviis denuntiacionibus in Ecclesiæ facie contracto, sive ante sive post dispensationem super impedi-

mento, à viro v.g. obtentâ, susceptæ proli mater impedimentum ignoravit, bonam matris fidem proli quoad natalium justitiam in utroque foro suffragari, liquet ex *c. Cùm inter 2. §. c. Ex tenore 14. Quæ fil. legitimi & ad hanc Rubricam tradendis* Secundò, si proles ex matrimonio, invalidè & contrahentium utriusque impedimenti notitiam habentis mala fide in-

nito, suscepta sit, vi propositæ clausulæ dispensationi insertæ proles quoad sola spiritualia & in solo conscientiæ foro legitima evadit; quòd, cùm à S. Pœnitentiaria pro foro interno super occultis impedimentis concessæ dispensationes non sint in matrimonii nulliter contracti radice, ut *cit. Sanchez disp. 7. n. 23.* ostendit, sola spiritualia afficiant, & afficere extra temporale territorium Papæ possint, per tradenda *ad Rubr. sequentem.* Tertiò, si proles ante hujusmodi parentum matrimonium suscepta sit, vi dispensationis super impedimento cum prædicta clausula concessæ & secuto matrimonio, quoad sola spiritualia & in solo Conscientiæ foro legitima erit; quòd, cùm tali casu nullum matrimonium præceſſerit, dispensatio nec sit nec esse valeat in radice: & ut dictum, Papa extra territorium suum temporale quoad sola spiritualia valeat legitimare. *Matrimonid*, inquam, *securò*; cùm enim tali casu proles legitimetur in favorem matrimonii, & accessorie ad hoc secuturum, ab isto pendet; ut, nuptiis ex quacunque causa non secutis, antè susceptæ proli legitimatione impediatur, *cit. Sanchez n. 15. & Perez Disp. 48. de Matrim. f. 6. n. 11.* Quartò, si proles suscepta aut saltem nata sit post matrimonium, dispensationis vigore jam contractum, quoad spiritualia simul & temporalia & in foro tantùm conscientiæ legitima erit: etiamsi legitimationis proli suscipiendæ mentio facta non sit in

R r literis

literis dispensationis. Ratio perspicua est; quod ex matrimonio in eo foro verè legitimo sit procreata, *citt. Sanchez disp. 34. n. 47. & Perez s. 6. n. 10.*

Quare si impedimentum, super quo dispensatio à sacra Pœnitentiaria commissa, & à commissario expedita est, occultum esse desineret, & quomodocumque publicum evaderet, ad evitandum scandalum, si quod ex conjugio, ejusmodi dispensationis vigore contracto, oriretur, conjugium declarari nullum, & qui eò copulati & in foro Conscientiæ veri conjuges sunt, à cohabitatione separari autoritate ordinariâ possent ac deberent: donec dispensatione à Dataria impetratâ legitimi conjuges evadant in foro externo. Ratio est; quod in externo sive judiciario foro à S. Pœnitentiaria antè impetrata dispensatio contrahentibus eorumque prolibus nullatenus suffragetur, ut cum Navarro *Consil. 2. de Judiciis* observat laudatus Sanchez *Lib. 3. disp. 15. n. 15. & 17.*

167. Decima tertia, *Sed presentibus* dispensationis literis *laceratis vel laniatis*; neque enim solum ulli testes non adhibendi, factæq; dispensationis non danda attestatio, & non restituendæ Oratori literæ: sed hæ lacerandæ, comburendæ, scindendæ vel remotione sigilli, lituræ, cancellatione aliòve quovis modò corrumpendæ sunt; ut ulli usui præsertim in foro externo esse non possint. Quodsi literas Oratori restitueret, huic in foro externo nihil prodesset: & si executor eas dictò modò non laniatas vel corruptas, sed integras adservaret, graviter peccaret & lata sententiæ incurreret excommunicationem, *citt. Sanchez disp. 34. n. 40. & Gobat n. 275. postquam n. 267. cum Filucio Tract. 10. p. 2. cap. 10. n. 357. adnotasset, literas illas ita laniatas ad usum aliquem materialem penes se retinere executores non prohiberi,*

Decima quarta, *Gratis ubique*; vi cuius literarum tergo apposita clausula sacra Pœnitentiariæ Officiales & delegati sive illarum executores quidquam in laboris compensationem & signum etiam gratitudinis exigere & sponte oblatum admittere prohibentur, *citt. Sanchez n. 64. & Gobat n. 280.*

ARTICULUS X.

De Matrimonii invalidè contracti Ratificatione.

SUMMARIUM.

169. *Causa Nullitatis matrimonij:*
 170. *Quod ratificandum est consensu novo,*
 171. *Eoque non merè interno:*
 172. *Sed externo,*
 173. *Saltem unius, si nullitatis causa sit impedimentum:*
 174. *Imò utriusque conjugis existimati,*
 175. *Sententia DD tali casu non exigentium nullitatis scientiam:*
 176. *Et hanc requirentium,*
 177. *Sèque fundantium in praxi Ecclesiæ,*
 178. *Et ratione.*
 179. *Conjugium non ratificatur solo ipsius usu.*
 180. *Nullitatis causa notitia necessaria non est.*
 181. *Matrimonium solum Ec. unius consensu ratificari, quidam volunt:*
 182. *Et moventur ratione,*
 183. *Paritate cum professione Religiosa,*
 184. *Et decisionibus Juris.*
 185. *Utriusque consensum & nullitatis scientiam exigunt alij.* 186. *Sua.*